

Άθικτες τοιχογραφίες αποκαλύφθηκαν στον ιστορικό ναό του Αγίου Νικολάου στην Αλβανία

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Μορφές αγίων, ζωγραφισμένες με έντονα χρώματα, σε ύψος οκτώ μέτρων, ξεπρόβαλαν για πρώτη φορά πίσω από τους λευκούς τοίχους.

Άθικτες τοιχογραφίες βρήκαν πριν από λίγο καιρό έκπληκτοι οι αρχαιολόγοι και οι συντηρητές του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, κάτω από τους λευκούς τοίχους του ναού του Αγίου Νικολάου, στον Μεσοπόταμο της Αλβανίας, χωριό της βορείου Ηπείρου στον Δήμο Φοινίκης.

Μπροστά στα μάτια τους εμφανίστηκαν μορφές των αγίων, ζωγραφισμένες με έντονα χρώματα, σε ύψος οκτώ μέτρων, γεγονός που φαίνεται ότι συνέβαλε

καθοριστικά στο να διατηρηθούν για εκατοντάδες χρόνια.

Ο ενθουσιασμός τους ήταν πολύ μεγάλος καθώς οι τοιχογραφίες ήταν άγνωστες στη μέχρι τώρα έρευνα του μνημείου και, όπως αναφέρει η διευθύντρια του Κέντρου Φλώρα Καραγιάννη, «κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει συχνά».

Σύμφωνα με τις πρώτες ενδείξεις, τα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν για τις τοιχογραφίες δημιουργούνταν από φυτά – καθώς χρωστικές ουσίες τότε δεν υπήρχαν – ενώ ήταν πολύ ακριβά, γεγονός που δημιουργεί υποθέσεις ότι κάποιος σημαντικός άνθρωπος της εποχής χρηματοδότησε την αγιογράφηση του ναού.

«Συνήθως γνωρίζουμε τις τοιχογραφίες και τις συντηρούμε. Το να έχεις άσπρους τοίχους και κάτω από αυτούς ξαφνικά να εμφανίζονται μορφές και πρόσωπα είναι μεγάλη χαρά και αποκάλυψη. Αυτό δεν συνέβη κάπου αλλού. Στα άλλα μνημεία που συντηρούμε εκτός Ελλάδας πάντοτε είναι γνωστές οι τοιχογραφίες, απλά εκεί πηγαίνουμε και κάνουμε καθαρισμούς, στερεώσεις. Αυτή τη χαρά της αποκάλυψης τη ζήσαμε στον ναό του Αγίου Νικολάου πολύ έντονα», συμπληρώνει, μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ.

Η εκκλησία που σώθηκε από τον Χότζα

Σύμφωνα με τον πολιτικό μηχανικό Λεωνίδα Παππά, ο οποίος έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στις αποκαταστάσεις μνημείων ενώ διετέλεσε για κάποια χρόνια πρόεδρος της «Ομόνοιας», που εκπροσωπεί τους Έλληνες στην Αλβανία, η παράδοση λέει ότι το μοναστήρι του Αγίου Νικολάου στο Μεσοπόταμο χτίστηκε επί της εποχής του Κωνσταντίνου του Μονομάχου του Αυτοκράτορα (περίπου στο 1050).

Κατά την περίοδο εξουσίας του ηγέτη της Αλβανίας Ενβέρ Χότζα, που διήρκεσε σαράντα χρόνια, καταστράφηκαν όλα τα κτίρια του μοναστηριού και έμεινε όρθια μόνο η εκκλησία ως μνημείο πολιτισμού.

Ήταν τελικά μία από τις 350 εκκλησίες που διασώθηκαν, όταν απαγορεύτηκε διά νόμου η θρησκεία στη χώρα και έτσι δεν γκρεμίστηκαν ούτε παραδόθηκαν για χρήση στους αγρότες ως αποθήκες σιτηρών και άλλων προϊόντων.

Οι εργασίες συντήρησης στον ναό του Αγίου Νικολάου

Σε ό,τι αφορά τις εργασίες, ο κ. Παππάς αναφέρει ότι πριν από κάποιο χρονικό διάστημα έγιναν εργασίες στερέωσης του οικοδομήματος από το Ινστιτούτο Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού της Αλβανίας.

Ακολούθησε η δεύτερη φάση εργασιών από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Βυζαντινών Μνημείων (που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη) που αφορούσαν τη συντήρηση του

διάκοσμου, δηλαδή των αγιογραφιών και κάποιων γλυπτών στο εσωτερικό του μνημείου.

Ο ίδιος σημειώνει ότι πιθανότατα κάποιος σημαντικός άνθρωπος της εποχής χρηματοδότησε την αγιογράφιση του ναού καθώς τα χρώματα στις τοιχογραφίες είναι φυτικά και τότε ήταν πολύ ακριβά.

Η δεύτερη φάση των εργασιών υλοποιήθηκε στο πλαίσιο Μνημονίου Συνεργασίας που υπέγραψε το 2021 η πρόεδρος του Κέντρου, ομότιμη καθηγήτρια Βυζαντινής Αρχαιολογίας Ναταλία Πούλου με την τότε υπουργό Πολιτισμού της Αλβανίας Elma Margariti και με χρηματοδότηση από το Ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού.

Οι εργασίες συντήρησης των τοιχογραφιών προγραμματίζεται να συνεχιστούν και να ολοκληρωθούν το 2026, ενώ σε όλα τα στάδια του έργου υπήρξε συνεργασία του Κέντρου με το Ινστιτούτο Μνημείων της Αλβανίας, συνδρομή του δήμου Φοινικέων σε πρακτικά ζητήματα, και υποστήριξη του έργου από την ελληνική πρεσβεία στα Τίρανα και το γενικό προξενείο Αργυροκάστρου.

Το έργο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων

Μιλώντας για το έργο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων εκτός Ελλάδας, η κ. Καραγιάννη αναφέρει: «Το κέντρο, εδώ και 28 χρόνια περίπου, υλοποιεί προγράμματα συντήρησης αποκατάστασης βυζαντινών μνημείων εκτός Ελλάδας. Όλα αυτά τα χρόνια έχει συντηρήσει πάμπολλα μνημεία στα Βαλκάνια, στη Μέση Ανατολή, στην Τουρκία, στη Μαύρη Θάλασσα. Στο πλαίσιο αυτής του της δραστηριότητας υπογράφονται μνημόνια συνεργασίας με τα υπουργεία Πολιτισμού ή τις εκκλησίες, αναλόγως πού βρίσκονται τα μνημεία, και στο πλαίσιο των μνημονίων, με χρήματα του ελληνικού υπουργείου πολιτισμού, υλοποιούνται αυτά τα έργα με σκοπό την ανάδειξη και τη συντήρησή τους».

Από τα έργα που γίνονται όλα αυτά τα χρόνια, στο μυαλό της έρχονται τα ψηφιδωτά δάπεδα της εντυπωσιακής παλαιοχριστιανικής βασιλικής του Προφήτη Ηλία, που συντηρούνται τώρα στην Ιορδανία, στη Μέση Ανατολή, οι τοιχογραφίες που συντηρούνται στη Βόρεια Μακεδονία, τα ξυλόγλυπτα τέμπλα και προσκυνητάρια του Οικουμενικού Πατριαρχείου που έχουν συντηρηθεί. «Κάθε περίπτωση είναι μοναδική», τονίζει.

Πηγή: skai.gr